

Taxa postala
platite in numerar
No. 224

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
utca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 325 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 18 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

NEKEM

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Hirdetés!
berbeadni óhajto
Dubalarilor 4 sz
rituális gőz- és kád
nuár 1-től kezdődő
rom évre,
ajorsági vágódáján
tépési jogot, ugyan
nár 1-től kezdődő
n évre.
tagok Pászkaellát
szach-idényre.
tetelek a hitközség
an, str. Dubalarilor
tekinthetők, ahol az
atók f. é. december

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság politikai napilapja
Cikkünk utánnomá... setter Robert
ferrás megjelöléséve
meg
Kéziratokat nem küld
megörzésükre nem vál

Hirdetés!
akást kaphat a be
ában, fürdőszoba
al. Cim a kiadóban

Hirdetés!
Filipescu (Szentléle
és a Str. Calugărio
zám alatti ház előny
Erdeklődők fordulj
Hitelintézet Rt. Ige
rii 20.

Hirdetés!
akást kaphat a be
ában, fürdőszoba
al. Cim a kiadóban

Hirdetés!
újabb bécsi sablon
nyösszeállítás, csipk
észítés, izléses kész
Böske kézimunkasz
Bariju 16.

Hirdetés!
ssal rendelkező dő
jelölt állást keres
ekre is" jeligére kü

Hirdetés!
lakásból álló há
s lejt elsőhelyi b
háromszorosan bizt
" jeligére a kiadó

Hirdetés!
től, románul beest
zetséggel és zen
26 év. nő magány
női vagy nevelón
s megkeresést 35 év

Hirdetés!
gfontosabb kérdé
választ

Hirdetés!
ság neml
blémái

Hirdetés!
a most megjelent
nyve

Hirdetés!
A természetéről ter
dagság nehézt uti
kből ember lesz. Ké
azug kísértet. A me
Mit kell tenni? A
Ujra szerelem. Pen
elem. Freud és Marx
dsága. Egynejjűség é
a társadalom. Szűz
Itt válaszunk! A le
aga. Hidege a női
"

Hirdetés!
tartozó serdülő ifj
ők és pedagógusok
el ezt a tartalomh
ösben megjelent köny
nyvosztálya CLUJ
postafordultával me
isz: Az ifjúság nem
et, portómentesen.

A megváltozott Goga

Most ünneplik országzserzte Goga Octavian ötvenedik születésnapját. Általában nagyon mindegy, hogy valaki hány éves és hogy megtartja-e a születésnapját, vagy sem. Nem igen jelent sorsdöntő fordulatot az sem, ha valaki betölti pont az ötvenedik évét.

Goga Octavian születésnapja ugylát-szik kivétel a szabály alól. A költőminiszter egészen más ember lett, mióta belépett az 51-ik életévébe. Egész életében a költő és a politikus viaskodott benne. Többnyire a politikus győzött, a politika éveken keresztül legyűrte a poézist.

Most végre a költészet került felülre. A legutóbbi beszédeiben új hangokat üt meg Goga Octavian. Harcos soviniz-mus helyett, békülékeny, megértő és li-berális szelleműl átítatott szavakat hal-lat és szociális hurokon játszik.

A legkellemesebb ajándék, amivel a költő önmagát és az országot félszázados születésnapján meglepte.

Puccs és happy end

Hála a budapesti hatóságok rendkívül óvatos és egészen kesztűskézvel irányí-tott nyomozásának, rövidesen ki fog de-rülni, hogy az egész puccskíséret far-sangi tréfa volt.

Minek is azt komolyan venni, hogy né-hány száz notórius puccsista magán-kezebe akarta venni a bankokat és a köz-intézményeket, le akarta gyilkolni a mi-nisztereket, a zsidókat és fel akart rob-bantani néhány zsinagógát?

Háiba, egy modern és hivatása magas-latán álló rendőrség úgy irányítja a viz-gálatot, ahogy éppen akarja. Ha kell egy-bármelyével is aláírja, hogy fel akarta falni a farkast és csak akarnia kell, men-ten ártatlan ember lesz a legfantasztiku-sabb gonosztevőből is.

A budapesti rendőrség nyilván az utób-bi akarta.

Minek tagadjuk, sikerült neki.

Előbb letartóztattak vagy kétszáz embert azután szabadlábra helyeztek legalább százötvenet sűrű bocsánatkérések köze-pette, minekutána megmagyarázták mind-egyiknek külön-külön, hogy csak viccből keveredtek a puccsisták közé.

Ma már csak azok vannak letartóztatva, akik semmiképpen nem akarják elhinni, hogy tréfas társasjáték volt az egész.

Ha még sokáig fogja ezt a teóriát bizo-nyítani a rendőr és az ügyész, előbb-utóbb majd ők is elhiszik.

Akkor már nem lesz szükség az ő fogva-tartásukra sem és a sokat emlegetett puccs végelegesen lekerül a napirendről.

Hogy bűnügyi akta helyett mozifilmmé változzék át.

Nem is rossz téma. Véres államcsínynak készült és a vé-gén happy end lesz belőle.

A szöszék forradalma

Hogy a nagy, szinte forradalmi változá-sok korát éljük, azt fölösleges, sőt unal-mas újra elismételni. Nem ismerünk a történelemben korszakot, melyben begyő-keresedett dogmák, előítéletek, hitek és rendszerek olyan fantasztikus gyorsasá-gal omlanának össze, illetőleg változná-nak át, mint napjainkban.

Az Egyház, közöttük az anglikán egy-ház is, évezredek óta dogmatikus, ugyne-vezett magasbá etikai szempontokra való hivatkozással ítélte el — s ameddig lehetett: üldözte is — a születések kor-látozását hangoztató elveket.

És most két anglikán püspök egyszerre hirdeti a szöszékről, hogy a születések korlátozása nemcsak hogy megengedett dolog kell hogy legyen, hanem egyenesen parancsoló szükségesség.

Rendzavarás nélkül telt el december 10-ike

Megcsappant érdeklődés mellett ünnepezték meg Bukarestben és Kolozsváron az antiszemita diákmozgalom kirobbanásának kilencedik évfordulóját

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Új Kelet tudósítójától.) December 10-ike volt tegnap, az antiszemita diákmozgal-mok kirobbanásának kilencedik évfordu-lója. 1922 december 10-én Kolozsváron zajlott le az első zsidóellenes diáktün-tetés, kirakattörésekkel és fejbeveré-sekkel. A mozgalom rövidesen a többi egyetemi városokra is áttért. Évről-évre ezen a napon lángoltak fel kül-lönösképpen a szenvedélyek, ez a nap lett a numerusz klauzús, a békés járókelők bántalmazásának és a kirakatok beveré-sének a szimbóluma.

A késő esti órákig beérkező jelentések szerint december 10-ike tegnap az egész ország területén nyugalomban telt el. Rendzavarásra, komolyabb incidensekre nem került sor, mert a hatóságok ezutal helyükön voltak. Tudósításaink egyébként arról számolnak be, hogy a december 10-ét megünnepelő diákok száma ebben az évben kevesebb volt, mint az előző esztendőben.

A diákság nagy tömegei súlyos gaz-dasági és professzionális kérdéseik megoldásával vannak elfoglalva és ezáltalakkal nem voltak hajlandók felülni azoknak a demagóg frázisok-nak amelyek nyolc esztendőn kereszt-ül tévutra vezettek egy egész ge-nerációt.

Az a kisebbség pedig, amely december 10-ikét mégis megünnepelte, számszerű-leg és elánban is sokkal inkább meg-fogyatkozott, semmint hogy repizre tűz-hette volna a mult eseményeit.

December 10-ről egyébként az alábbi tudósításaink számolnak be:

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Új Kelet tudósítójától.) Iorga közokta-tásügyi miniszter december 9-én hirdet-ményeket ragasztatott ki egy a buka-resti, mint a vidéki egyetemek falaira.

Iorga szigorúan megtiltja, hogy a diákság december 10-ikét ünnepnap-jának tekintse s elrendeli, hogy az előadásokat mindenütt tartsák meg.

Ugyanakkor felhívja Iorga az egyetemi városok rendőrkezeszeit, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel biztosít-sák a lakosság nyugalalmát.

A bukaresti diákság egy része a köz-oktatásügyi miniszter tilalma ellenére is megünnepelte december 10-ikét. Az antiszemita diákok istentiszteletet tar-

tottak, majd felvonultak az Erzsébet bulvárdon. Cuza professzort éljeneztek és kórusban kiáltották: Jos Jidani! Rendzavarás nem történt.

Cluj-Kolozsvár, december 10. A ko-lozsvári egyetemen a közoktatásügyi mi-niszter rendeletének megfelelően a pro-fesszorok nagyrésze megtartotta elő-adását.

Dél előtt tíz órakor a főtéri Farkas-szobor előtt százötven-kétszáz főnyi diákcsoport tüntetett.

Beszédek hangzottak el, majd hazafias és antiszemita dalokat énekelték. A farkas-szobortól a Corso moziba vonultak a diákok, ahol Catuneanu professzor tar-tott előadást. Előadás után a diákok rendben szétszórtak.

Délután hat órakor újabb diákcsoport gyűlt össze a farkas-szobor előtt. Kül-lönböző beszédek hangzottak el, ame-lyekben a nap jelentőségét méltatták és további küzdelemre szólították fel a diákságot. Különböző dalok elénekelese után egy kis csoport tüntetni kezdett a főtérén és „le a zsidókkal” kiáltások közepette a Corso mozi elé vonultak. A hatóságok készenlétben voltak interven-ciójukra azonban nem volt szükség, mert az ügyeletes rendőrtiszt felszólítása után a tüntetők szétszórtak. Komoly rend-zavarásról, incidensről az egész város területéről nem érkezett jelentés.

A bázei Fizetések Bankjának tanács-adó bizottságára nagy hatást gyakorolt az új német szükségrendelet. Bázeltől je-lentik: A tanácsadó bizottság tagjaira nag yhatást gyakorolt a német birodalmi kormány új szükségrendelete és a kancellár sajtó- és rádiónyilatkozata. A bizottság ma meghallgatta a német helyzetet tanul-mányozó albizottság jelentését.

— Csökkentik a cukornádatermelést. Newyorkból jelentik: Thomas Clad-bourne, az amerikai cukormágnások egyike, több kubai cukorexportőrrel együtt utban van Európa felé. Utjának első állomása Párizs, ahol Cladbourne részt fog venni a nemzetközi cukortaná-cs ülésén. A tárgyalások célja az, hogy a jávai ültetvénytulajdonosokat rá-bírhják vagy kényszerítsék arra, hogy a cukornádatermelést még jobban csökkent-sék.

szerint az élelmiszerek nem szaporodnak az emberi szaporulat arányában, a té-nyek és a gyakorlat régen megáfolták.

A mai technikai fejlettség mellett a szükségleti cikkek természetének kapacitá-sát szinte a végtelenségig lehet fokozni. Hiszen a mai világválság egyik oka éppen az, hogy egyes cikkekben, főleg pedig ga-bonában óriási bőség van. Ahelyett azon-ban, hogy ez a bőség az emberek többsé-gének javát szolgálna, mérhetetlen nyomor és értékpusztítás okává lett.

Kanadában például millió tonnás tété-lekben égetik el a gabonát és állandóan csökkentik a bevett terület nagyságát.

Itt van tehát a baj forrása és nem az emberi túlszaporulatban. És ez az, amire az anglikán püspökök elfelejtettek rámu-tatni. Nem a születések számának csök-kentése tehát a feladat, hanem az embe-rek testi és szellemi minőségének meg-javítása, amit azonban nem a nyomor tesz lehetővé, hanem a jólét, minden dol-gozó, életerős ember jóléte.

VILÁG TÜKRE

A mozulmán „világ-kongresszus” meg-nyitására

December 6-án, naplemente után: Jeruzsálemben megnyílt a mozulmán világkongresszus, Husseini főmufti el-nöklete alatt. Azaz mégsem... Mert már az első pillanatban nyilvánvaló lett, hogy a főmuftinak ez a világra szóló ki-sérlete távolról sem közelítette meg a mozulmán „világmegmozdulás”, illetve „világkongresszus” méreteit. Mindenki eljött a kongresszusra: Shaukat Ali is, a fia is, meg a kísérete is. Delegátusok is jöttek, Szóval: minden feltétel meg-adatott, ami egy ilyen kongresszushoz feltétlenül szükséges.

Csak a mozulmán világ nem jött el. A beérkezett delegátusok nagy többsége ugyanis azelőzsi országokból s néhány európai államból (Jugoszlávia stb.) ke-rült ki. Ezzel szemben: tüntetésen távol tartják magukat a kongresszustól a mozulmán világ tényleges vezetői: Egyiptom, Hedzsász, Törökország, Irák, Afkánisztán stb.

Tehát bármennyire is sötét és fenye-gető rémeket vetit a falra Shaukat Ali és a jeruzsálemi főmufti, — ország-világ előtt nyilvánvaló, hogy a „pánizlam moz-galom” és a jeruzsálemi mozulmán kong-resszus az ő partikuláris és egyedül álló kezdeményezésük, amelyhez édeskeves-köze van az „arab világ” nagy zömének.

Beszé Shaukat Ali nem így képzelte el a dolgokat, amikor megindította nagy-stíliú „világmozgalmát”. És hogy a világ közvéleménye sem honorálja abban a mértékben a pánizlam ideált, mint ahogy azt ő elvárta, hogy az arab világszolidar-itásról zengett legendák egyre szerte-foszlanak és mindinkább összezúgorod-nak a világ szeme előtt, — ezt maga Shaukat Ali is megérezte. Hiszen az el-mult esztendőben, különösen az 1929. évi palesztinai zavargások után uszító hang-jától visszhangzott még a fél világ, most pedig, a londoni round-table-konferencia után és közvetlenül a jeruzsálemi világ-kongresszus küszöbe előtt: Nahum Szoko-lovval, a Jewish Agency elnökével kacér-kodott és a mozulmán-kongresszusra Jeruzsálemben invitálta melegen a cionista vezért. Másnap aztán az indiai delegátu-sok tiszteletére rendezett banketten szé-lesen kitérte mellét és szívére mutatva kiáltotta, hogy: abban nem lóg a gyűlö let tüze.

Megható aktus volt. És az indiai moha-medánok vezére öszinte tapsokat aratott. De ezzel mégsem sikerült eltakarnia az igazságot. Azt, hogy: nem a jobb és az emberibb belátás, hanem mozgalmának aláhullása kényszerítette erre a fordulat-ra és hogy most így szeretne szimpatiku-sabb atmoszférát kiverkedni a maga számára.

És legkevésbé sikerült ezt lelepleznie Nachum Szokolov előtt, aki igaz politikai bölcsességgel és tisztánlátással kezelte Shaukat Ali magatartását és válaszában udvariasan visszautasította a mozulmán kongresszusra szóló meghívást. Ehelyett a már régen terembe vett kerekasztal-konferenciára invitálta az arabokat.

Ilyen előzmények után érkezett meg Jeruzsálemben Shaukat Ali, akít maga a főmufti fogadott az állomáson.

Ismeretes, hogy a Palesztina-kormány felszólítására a főmufti néhány nappal ezelőtt határozottan kijelentette, hogy a mozulmán kongresszus kizárólag vallási és kulturális kérdéseket fog napirendre tűzni. Annál nagyobb feltűnést keltett Shaukat Alinak az egyik kairói lap részé-re adott nyilatkozata, amelyben a kong-resszus programjáról és célkitűzéseiről többek között a következőket mondotta: — A jeruzsálemi kongresszus határo-zatai kötelező erővel fognak birni az őz-

szes mozulmánokra épügy, mint a bibor-kollégium döntései a katolikusokra. A kongresszus főcélja: az Izlam világának távoltartása az európai kultúra veszedelmétől, amely megmérgezi ifjuságunkat. A tanácskozáskor magukban foglalják a palesztinai szent helyek védelmének kérdéseit és Jeruzsálemet az Izlam szent centrúrává fogjuk proklamálni. A jeruzsálemi mozulmán egyetem felállítását: az idő parancsa. Jó és hűségű mozulmánokat akarunk kiképezni, akik előharcosai lesznek az Izlam egzisztenciális küzdelmének.

A Balfor-deklaráció nem létezik számunkra. Sohasem ismertük el és nem is fogjuk. A zsidó bevándorlást le kell állítani a munkanélküliség leküzdése érdekében. Ha a zsidó bevándorlás, ami követeléseink ellenére, még sem szűnne meg, úgy módját fogjuk majd ejteni, hogy egy arab bevándorlási mozgalmat szervezzünk meg. Majd meglátjuk: ki fog győzni. Palesztina ép olyan szent a mozulmánoknak, mint Mekka és senki a világon nem fog eltántorítani bennünket attól, hogy erre a kérdésre súlyt helyezzünk.

Nem vagyok ellene egy zsidó-arab megegyezésnek. Ha én szembe is helyezkedem a Zsidó Nemzeti Otthonnal, de semmi kifogásom az ellen, hogy a cionistákkal — még hogyha Palesztinában is vannak — megegyezés jöjjön létre, olyképpen, hogy ők továbbra is Palesztinában maradjanak, de mondjanak le azon követeléseikről, amelyekkel különleges jogokat és privilégiumokat igényelnek.

Eddig szól Shaukat Ali bombaszerű nyilatkozata. Ha azonban mellé állítjuk azokat a rövid híradásokat, amelyek az arab világból jönnek a jeruzsálemi kongresszussal kapcsolatban, akkor minden kommentár nélkül is: minimumra zsugorodik össze az indiai mohamedán vezér szavainak súlya és jelentősége.

Hogy mennyire bírnak „kötelező erővel az összes mozulmánokra“ a jeruzsálemi kongresszus határozatai, — erre legjellemzőbb az a jelentés, amely nem mond kevesebbet, mint azt, hogy a hedzsászi kormány tiltakozását jelentette be a jeruzsálemi kongresszus megtartása ellen, Ibn Saud, a wahabíták királya pedig azzal a gondolattal foglalkozik, hogy Mekkába hívjon össze egy mozulmán világkonferenciát a jeruzsálemi tanácskozáskor ellensúlyozására.

Ehhez csak annyit akarunk hozzáfüzni, hogy a mozulmán hegemonia bírtokosa jelenleg éppen: Ibn Saud és az ő kezében van Mohamed kardja...

Más... Egy hivatalos kommuniké. Konstantinápolyban látott napvilágot és a török kormány nevében szól. Így hangzik:

„A jeruzsálemi mozulmán kongresszus kapcsán a török kormány érintkezésbe lépett az ügyben érdekelt összes kormányokkal. Nagybritánia válaszában kijelentette, hogy nem támogatja a kongresszust, de előzetesen kikötötte, hogy a kalifátus kérdését ne tűzzék napirendre. Perzsia, Afganisztán, Albánia és Hedzsász kormányai határozottan leközözték, hogy nem képviseltetik magukat a kongresszuson. Hasonló értelmű válasz érkezett Irákból és Egyiptomból. Törökország kormánya ad acta helyezte a kongresszusra szóló meghívót, mert az a meggyőződése, hogy az ottani tanácskozáskor elletében állanak a haladás és a civilizáció érdekeivel. Egyébként egy lokális és korlátozott jellegű mozgalomról van szó.“

Más... Kairóból jelentik: Fuad, Egyiptom királya kategorikusan kijelentette, hogy: „az egyiptomi mohamedánokat nem érdekli a mozulmán ügynek Egyiptomon kívüli része“. Ehhez pedig méltán hozzácsatlakozott az egyiptomi sajtó hangja, amely egycsapásra halomba dönti Shaukat Ali tervének pompás épületét a jeruzsálemi mozulmán egyetemről és az Izlam kulturális életének Jeruzsálemben való centralizálásáról. Kairó ugyanis nem hajlandó átadni a kulturális hegemoniát Jeruzsálemnek és nem hajlandó elitúrní az ilyen irányú konkurenciát.

És hogy a sorozat teljes legyen, még csak arra a híradásra kívánunk szorit-

kozni, amely arról szól, hogy a palesztinai arabság egyik tekintélyes tábora Nashashibi, Jeruzsálem arab polgármesterének vezetésével ugyancsak tiltakozását jelentette a kongresszus ellen és attól távoltartja köreit.

Ime, az arab „világszolidaritás“ és a pánzilam ideál: Shaukat Ali éleshangu

nyilatkozatának és a — valóság megvilágításának tükrében.

Ehhez igazán fölösleges minden kommentár. A tények önmagukért beszélnek: A Jeruzsálemben, naplemente után megnyílt mozulmán „világkongresszusról“...

Danzig Hillel

A kolozsvári magánalkalmazottak tömeges leépítése ügyében megtörtént az első döntés a munkaügyi inspektorátusnál

Az illetékesek nyilatkozatai a tömeges felmondásokról

Cluj-Kolozsvár, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Néhány hét óta olyan hírek keringenek Kolozsváron, hogy a város legnagyobb ipar és kereskedelmi vállalatát az összes alkalmazottainak felmondta. A hírek nyomán a bukaresti lapokban már olyan közlemények voltak olvashatók, hogy Kolozsváron 2000 ember vált néhány hónap alatt munkanélkülivé. A hír hetek óta képezi közbeszéd tárgyát a városban és a magánalkalmazott szakszervezet részéről erélyes ellenakció indult meg abból a célból, hogy az egyre növekvő munkanélküliségnek a tömeges felmondásokkal való fokozását meggátolják.

Ha a felmondások és elbocsátások szám szerint kifejezve nagyon messze is járnak a kétezerőtől, annyi bizonyos, hogy a gazdasági krízis fojtogató hatása alatt az üzemek egyre jobban építenek le és a sűrűn megismétlődő bérredukciók súlyosabbá teszik a magánalkalmazottak életét. Egy év alatt a magánalkalmazottak fizetése több mint 50 százalékkal csökkent, ami nincsen arányban az élet olcsóbbodásával. Semmilyen áru, különösen a magánalkalmazottak életpénzéhez szükséges ipari áruk értéke nem szállott olyan mélyen alá, mint az alkalmazottak fizetése s a tömeges felmondások is egyre jobban ássák alá azt a társadalmi réteget, mely minden időben ki van szolgáltatva a gazdasági helyzet viszonyosságának.

Az első konfliktus kölcsönös megállapodással végződött

A kolozsvári munkaügyi felügyelőségél Tárnovanu inspektor a következőket mondja a tömeges kolozsvári elbocsátásokról:

— A magánalkalmazottak szövetsége valóban eljuttatott hozánk egy memorandumot, amelyben feltárta előttünk, hogy Kolozsvár legnagyobb vállalatai tömegesen mondottak fel alkalmazottaiknak. Az inspektorátus, miután olyan vállalatnál, mely 10 alkalmazottnál többet foglalkoztat, az összes alkalmazottak elbocsátása a munkakonfliktusokról szóló törvény 7-ik paragrafusába ütközik, meg is indította a vizsgálatot a kérdésben. Megállapítást nyert, hogy az egyik áruházban valóban történtek olyan irányú lépések, hogy az alkalmazottaknak an blokk felmondjanak, de az inspektorátus előtt lefolyt tárgyalások során a differenciák elsimultak és a december 8-án a megegyezés az alkalmazottak és a cég között létrejött. A memorandumban felsorolt többi cégnél az inspektorátus nem látta fenforogni a közbelépés szükségességét.

Mit mondanak a cégtulajdonosok

Beszélgetést folytattunk Guttfried Adolfal, a Gólya áruház tulajdonosával, aki a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az üzletmenet az utóbbi hónapokban annyira visszaesett, hogy valóban szükségessé vált az alkalmazottak egyrészesének leépítése. Ez meg is történt. A szakszer-

vezet közbelépése ugyszólván nem is volt szükséges, mert én anélkül is megadtam volna alkalmazottaimnak azokat a feltételeket, amelyeket a szakszervezet felállított. Munkakonfliktusról szó sem volt, hanem egyszerű és a mai viszonyok között már meglepetésszámba nem menő leépítésről, mely a rossz gazdasági viszonyok miatt volt elkerülhetetlen.

Szabó Jenő nagykereskedő a következő felvilágosításokkal szolgál:

— Nálam szó sem volt tömeges felmondásról. Annyi bizonyos, hogy a mai viszonyok mellett nehéz teljes üzemművel dolgozni és éppen ezért 46 alkalmazottam közül négynek március 1-től kezdődőleg felmondtam. A felmondást azonban abban az esetben, ha a viszonyok valamennyire megváltoznak, visszavonom és alkalmazottaim továbbra is munkában maradnak. Tömeges felmondás nálam nem történt, de a mai viszonyoknak megfelelően bérredukciót voltam kénytelen végrehajtani. Következő utunk a szociáldemokrata

Öngyilkosságot követett el anyagi nyomora miatt egy bukaresti zsidó nagykereskedő

Bucuresti-Bukarest, december 10. Feimann, ismert bukaresti zsidó kereskedő ma reggel 9 órakor bement a Bristol szállóba és annak ötödik emeletéről leugrott. Teljesen összeroncsolt holttestét agnoszkálva két levelet találtak a zsebében, az egyiket az ügyészhez, a másikat a feleségéhez intézte. Öngyilkosságának okául anyagi zavarait jelöli meg a szerencsétlen kereskedő.

Gazdasági szövetség Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia között

Az angol kereskedelmi miniszter feltűnésikeltő kijelentése az alsóházban

London, december 10. Az angol alsóházban Perkins képviselő interpellációjában figyelemztette a kereskedelmiügyi minisztert, hogy Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia megakadályozzák az angol importáru ellen értékeként külföldre kifizetendő valuta kifizetését. Perkins sürgős intézkedéseket kér, mert a nevezett államoknak ez az eljárása súlyosan károsítja Anglia érdekeit.

Runciman kereskedelmiügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy Angliának nem áll jogában kifogásolni Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia valutakorlátozási rendeleteit, mert ezeknek a rendelkezéseknek önvédelmi, nem pedig támadási céljuk van. A jelzett országok ezeket a valutakorlátozási rendeleteket azért ve-

szakszervezet magánalkalmazotti csoportjához vezetett, ahol Erdélyi Kálmán párttitkár a következőket mondotta a magánalkalmazottak felmondásával kapcsolatban:

A szakszervezeti titkár nyilatkozata

— Másfél év óta, amióta a gazdasági válság egyre nagyobb méreteket ölt, ugyszólván divatba jöttek a leépítések s bérredukciók ott is, ahol ezekre semmi szükség sincsen. A munkaadói érdekképviseletektől mintegy utasításszerűen érkeznek határozatok, melyek szerint folytatni kell a leépítéseket. Ma már mindenki leépít és mindenütt találkozunk olyan tendenciákkal, amelyek már túlhaladják azt az érvelést, hogy erre a felmondásra a gazdasági krízis miatt elengedhetetlenül szükség van. Egyesek valóságilag propagandát csinálnak a leépítésnek. Tudunk egy kereskedőről, aki végigjárta összes kollégáit, figyelemztette őket arra, hogy építsenek le sürgősen, mert nem lehet másként megélni.

A bérredukciók következtében másfél év alatt a fizetések 60 százalékkal szálltak alá. Vannak cégek, amelyek valóságilag tervszerű redukciós programot vezettek be, kötelezve a munkást, hogy a redukciós programon feltüntetett dátum letelekora a redukciót elfogadják.

A legutóbbi hónapokban történtek meg azután azok az esetek, melyeknek során tömeges felmondások történtek Kolozsvár legjobban menő magánvállalatainál. A szakszervezet közbelépésére egy esetben sikerült a tömeges elbocsátást meggátolni s bizonyos foku megállapodást létrehozni a cég és alkalmazottak között a bérredukciók szabályozása kérdésében is. Még néhány cégnél történtek an blokk felmondások és minden reményünk meg van arra, hogy az ezekkel a cégekkel folytatandó megbeszéléseink is eredményre fognak vezetni.

„Vajjon a fr

Pers
érde
röly

Bucuresti-Bukare Uj Kelet tudósító gróf temesvári kirá mindig a fővárosi sajtó érdeklődésének audiencia sokkal n mint ahogyan azt a dolni lehetett volna de különösképpen a zető lapokban hatá lált ez az audiencia mesvári tudósítás reggel közölték szűl találkozásról, de ug adtak kifejezést a uralkodója Magyar elnökét fogadta vo mint az angol sajtó karestből a hír meg den és szerdán közl len István audiencia körü kommentárral

Olaszország fogadta

Az olasz lapok ha fogadták az audienc della Sera azt írja, gróf a két ország k telei irányában érd nál, akinek kijelente

bizonyos körülmén ország is hajlandó együtt szovjetellen ve

A francia sajtó e zölenül kommentálj audienciáját. Egyes nyilvánosságot látott a temesvári audien perszonál unió lét folytak megbesz Habsburg Antal he cegnő férjét Magyar prokla

A francia sajtó e képpen a nacionalist hogy Bethlen István vette fel Romániá Olaszország azt szer kivonja a kisanantb gyöngiténé Franciaor

Fogadhat társaság

Bucuresti-Bukarest. Adeverul oldás cikl temesvári találkozás latosan a parlamentbe lalásokat. A lap lesz lasz, amelyet Jerga i interpellációjára adó Mert bár Jerga hangs magánjellegű, az is kihallgatás során pol tárgyalta. Tekintetb van személyiségét, z ebben az esetben „ma ciáról. Bethlen István ezéltt Magyarország és a mai napig is tény gyarország sorsát i pártnak. A lap feltesz vajjon lehetséges-e Doumer francia k magánkihallgatáson

Bethlen István nemcsa ment képviselője, de e politikai exponense is amely kifele a reváns n és a nagy magyar fele pedig abszolútis nyilatkozik meg. Bethl riddel ezéltt Nagy-Ma állításáról beszélt. Leh

CSAK MARADANI AJANDEK Meisseni, herendi, saj nemes porcellán sön vehet Lepager Körjen ingyen jegyz

ÁTMENETIKABÁT
RAGLAN Ia FLAUSCH
M. NEUMANN

Lej 1700 és feljebb

Lej 3000 és feljebb

RUHÁRUHAZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

„Vajjon a francia köztársaság elnöke fogadta volna Hitlert magánkihallgatáson?”

Perszonál-unió, vagy Habsburg Ottó érdekében interveniált Bethlen Károly királynál?

Világese ményé nőtte ki magát Bethlen temesvári audienciája. Habsburg Antal herceget, Ileana hercegnő férjét is kombinálják Magyarországra trónjára

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bethlen István gróf temesvári királyi audienciája áll még mindig a fővárosi politikai körök és a sajtó érdeklődésének középpontjában. Az audiencia sokkal nagyobb port vert fel, mint ahogyan azt az első pillanatban gondolni lehetett volna. A külföldi sajtóban, de különösképpen a francia és olasz vezető lapokban hatalmas visszhangra talált ez az audiencia. A francia lapok temesvári tudósítás alapján már hétfőn reggel közölték szűkszavú tudósításokat a találkozásról, de ugyanakkor kételyüknek adtak kifejezést afelől, hogy Románia uralkodója Magyarországra volt miniszterelnököt fogadta volna. Ugy a francia, mint az angol sajtó táviratilag kérte Bukarestből a hír megerősítését s csak kedden és szerdán közölték részleteket Bethlen István audienciájáról, amelyet széleskörű kommentárral kísérték.

Olaszországban szimpátiával fogadták Bethlen királyi kihallgatásának híreit

Az olasz lapok határozott szimpátiával fogadták az audiencia híreit. A Corriera della Sera azt írja, hogy Bethlen István gróf a két ország közötti közeli kapcsolat felépítésében irányában érdeklődött az uralkodónál, akinek kijelentette, hogy

bizonyos körülmények között Magyarországra is hajlandó volna Romániával együtt szövétlenes frontban résztvenni.

A francia sajtó ezzel szemben kedvezőtlenül kommentálja Bethlen István gróf audienciáját. Egyes francia lapokban is nyilvánosságot látott az a verzio, hogy

a temesvári audiencia román-magyar perszonál unió létesítése irányában folyt megbeszélések. Eszerint Habsburg Antal herceget, Ileana hercegnő férjét Magyarországra királyává proklamálják.

A francia sajtó egyrésze, de különösképpen a nacionalista lapok azt állítják, hogy Bethlen István római utmutatására vette fel Romániával a kapcsolatokat. Olaszország azt szeretné, hogy Romániát kivonja a kisantantból, mert ilyen módon szorongatná Franciaország erejét.

Fogadhatná-e a francia köztársaság elnöke Hitlert?

Bucuresti-Bukarest, december 10. Az Adeverul oldalas cikkben kommentálja a temesvári találkozást és az ezzel kapcsolatosan a parlamentben elhangzott felszólalásokat. A lap leszögezi, hogy az a verzio, amelyet Jorga miniszterelnök Lupu interpellációjára adott, nem kielégítő. Mert bár Jorga hangsúlyozta az audiencia megajánlását, az is kétségtelen, hogy a kihallgatás során politikai kérdéseket is tárgyaltak. Tekintetbevéve Bethlen István személyiségét, nem igen lehet szó ebben az esetben „magánjellegű” audienciáról. Bethlen István néhány hónappal ezelőtt Magyarországra miniszterelnök volt és a mai napig is tényleges vezére a Magyarországi sorsát irányító kormányzóvárt. A lap felteszi a kérdést:

Vajjon lehetséges-e az, hogy például Doumer francia köztársasági elnök magánkihallgatáson fogadja Hitlert?

Bethlen István nemcsak a magyar parlament képviselője, de egy bizonyos magyar politika exponense is. Azé a politikáé, amely kifejezetten a revans zászló lobogtatására és a nagy magyar követelésekre, bevezetéséig abszolútisztikus rezsimben állapodik meg. Bethlen István még rövidebb ezelőtt Nagy-Magyarország helyreállításáról beszélt. Lehetséges-e egy ilyen

embert magánkihallgatáson fogadni? S vajjon nem-e indokolt bizonyos szövetséges államoknak az a gyanupere, hogy a román külpolitika irányába bizonyos változásokat szenvedett?

Bethlen felajánlotta Károly királynak a magyar koronát?

A Dimineata a következőket írja Bethlen gróf audienciájával kapcsolatban: „Erdélyben és Bánátban arról beszélnek, hogy

Bethlen István felajánlotta Károly királynak Magyarországra koronáját

Az eszme nem új. Állítólag már néhány évvel ezelőtt ugyancsak történtek ilyen javaslatok, ezeket azonban Ferdinand király kategorikusan visszautasította.

Lehetséges, bár nem valószínű, hogy egy ilyen indítvány az alkalommal is

megismétlődött volna.

Ezt a verziozt mindenesetre Franciaországnak az a törekvése táplálja, hogy az összes közép-európai államokat egyetlen vám unióba tömörítsék. A közép-európai unió prelüdióját képezne egy nagy és általános európai vámunió. Magyarországon azonban, ha csakugyan át akar térni a királyságra, úgy nem tehet mást, mint hogy a hagyományoknak megfelelően Habsburg Ottót ültesse a trónra. Nem valószínű azonban, hogy az utódállamok, amelyek a leginkább vannak ebben a kérdésben érdekelve, jószemmel néznék a Habsburg-dinasztia reintroálását. Lehetséges, hogy Habsburg Ottó érdekében interveniált Bethlen Románia uralkodójánál. Lehetséges az is viszont, hogy Bethlen István bizonyos anyagi természetű kérdésekben interveniált.

Az Universul vezércikkben tiltakozik

Az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző

vezetősége elrendelte a kolozsvári zsidó hölgyek és a legjobb táncosok mozgósítását

a Diákszegélyző dec. 19-i báljára.

A behívási parancsok kézbesítése folyamatban van.

az ellen, hogy a külügyminiszter nem volt jelen Bethlen István audienciáján és követelte, hogy a jövőben ez meg ne ismétlődjék. A lap rámutat arra, hogy

az audienciával kapcsolatosan román-magyar perszonál unió létesítéséről beszélnek.

Nem sokkal a világháború előtt egyesek azt javasolták, hogy Románia Bulgáriával létesítsen perszonál uniót. A kormány és a pártvezérek azonban azt javasolták I. Károly királynak, hogy utasítsa vissza ezt az ajánlatot. Valamely perszonál unió mindig a két állam egyikének elgyengüléséhez vezet, ha a két államot különböző nemzeti aspirációjú népek lakják. I. Károly király megértette ezt az igazságot. Ma ugyanilyen argumentumok szólnak egy Magyarország és Románia közötti perszonál unió ellen, amely mögött Pesten egészen más célokat követnek.

Hova lesz az állam pénze?

A kormánypárti hollémegei hívei elosztanak maguk között 200 ezer lejt s az osztzkodásról jegyzőkönyvet is vesznek fel

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul” szenzációs cikket közöl arról, hogy az új ritmus vidéki hívei ép oly felelőtlenül garázdálkodnak az állam pénzével, mint a politikai pártok, amelyeket állítólag éppen azért küldtek vakációzni, hogy az ország közéletében a tisztességek és a becsületességnek új ritmusa jusson érvényre. „Lehet, hogy a multban is történtek visszaélések a közpénzekkel — írja az Adeverul — de a régi pártvezetőknek mindenesetre több pénzük volt és ha már loptak is, ezt félnék

diszkrétcióval csinálták. Az új ritmus alatt azonban másképp mennek a dolgok. Most szabályszerű jegyzőkönyveket szerkesztenek a szákmány felosztásáról.”

Ezután következik a nyolcas számu jegyzőkönyv szövege, amelyet a kormánypárt hotini szervezetének vezetőségi ülésén vettek fel, 1931 június 23-án. A jegyzőkönyvből kiderül, hogy Croitoru vármegyei prefektus 200 ezer lejt adott át az államkasszából dr. Bogos képviselőnek, a megyei pártszervezet elnökének választási propagandacélokra. A

jegyzőkönyv kimondja, hogy miután Bogos valószínűleg csak egyrészt költséget el a pénznek, a megmaradt összegből egy delegáció Bukarestbe való mezenzésének költségei fedezendő. A jegyzőkönyvet Croitoru prefektus írta alá, mint a pártszervezet alelnöke.

A 200 ezer lejt eredményes felhasználásáról tanuskodott mindenesetre a hotini megyei szavazatok elosztása. A kormánypárt jelöltjei 52 ezer szavazatot kaptak s valamennyien bejutottak a parlamentbe. Az állam pénzén.

A Hitler-mozgalom erősödése esetén a Ruhr-vidék újbóli megszállására készül Franciaország

Az amerikai sajtó helyeslően veszi tudomásul az új szükségrendeletek kibocsajtását. Hitlerék szerint az új szükségrendeletek nem sokáig lesznek érvényben. Briand lemondásra készül?

A német Birodalmi Bank a leszámítolási kamatláb 8 százalékról 7 százalékra és a lombardkamatot 10 százalékról 8 százalékra mérsékelte. Az új bankrta esüörtörtöktől kezdve lép érvénybe. A rendelettel egyidejűleg a berlini és vidéki bankkaszervezete intézkedett a bankkamatláb egy százalékos leszállításá iránt. A magánbankok a hivatalos kamatláb felett egy százalékkal adnak ezután kölcsönt.

Az Evening Star szerint a német birodalmi kormány új szükségrendelete dokumentáció Németország részéről a hitelező hatalmak felé abban az irányban, hogy a német nép minden erőfeszítést vállal a birodalom pénzügyeinek rendbehozásá és a kötelezett ségek lehető teljesítése érdekében.

Ezzel szemben a nemzeti szocialista sajtóorganumok a Brüning-kormány új szükségrendeletét legúres térben élő államférfiak bürokrata tettének bélyegzik s azt hangoztatják, hogy a kétségbeesés és gvenesség államkormányzó programja már nem sokáig lesz érvényben.

Egyes lapok újra lanszírozzák Briand lemondási szándékát. Eszerint a francia külügyminiszter a rendkívüli tanácsi ülészak befejezése után

néhány nappal előterjeszti visszavonulási óhaját. Politikai körökben a németországi

Hitler-mozgalom erősödésével kapcsolatban újra felvetik a Ruhr-vidék újból való megszállásának tervét.

Sanghaiban negyvenezer kínai diák véres tüntetést rendezett a Japán elleni hadüzenet érdekében

Japán új jegyzéke megérkezett Párizsba

London, december 10. Sanghaiban a diákság háborus tüntetéseket rendezett, amelyek utóbb zavargássá fajultak. Mindegy negyvenezer főnyi löveg követelte az azonnali hadüzenetet Japán ellen. A diákok villamoskocsikat borítottak fel a város forgalmát. A kivezényelt rendőrséggel komoly összeütközések fordultak elő sok sebesüléssel. Ezer letartóztatás történt. Az európai negyedben nagy az izgalom. A negyed összes kapuit lezárták és fegyveres karhatalommal őrizték.

Párizs, december 10. A népszövetségi tanács tegnap délután nyilvános ülést tartott. Briand felolvasta a tanács által megszövegezett határozati

javaslatot. Joshiswa japán delegátus még nem tudott nyilatkozni, mert nem kapta meg kormányja új utasításait. Emiatt ma délutánra újabb ülést tüztek ki, amely valószínűleg a rendkívüli ülészak utolsó ülése lesz.

A Petit Parisien szerint Japán új jegyzéke megérkezett Párizsba. A tokiói kormány a mandzsuriain kínai bandák ügyében ragaszkodik előzőleg vallott álláspontjához s a népszövetségi fődelegátusa részére küldött új utasítások eltérnek a tegnap nyilvánosságra hozott tanácsi határozati javaslatától.

A leszerelési világkonferenciához intézendő lefegyverzési kérést másfél millió angol írta alá.

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Magyar-öt

Magyar-ötöt kijelent...

Az állam decemberben sem tudja folyósítani a köztisztviselői fizetéseket?

Ha nem megy másképen, kincstári bonokkal fogja az állam a hátralékos fizetéseket folyósítani

„Azért nem fizetünk, mert nincs pénz” — mondja Jorga
Miért üres az állampénztár

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Kifizeti-e az állam decemberben a köztisztviselőket, vagy sem? Ez a kérdés foglalkoztatja most mindenekelőtt is a lakosságnak egy tekintélyes részét, amely közvetlenül, vagy közvetve érdekelve van abban, hogy az állami tisztviselők hozzájussanak követeléseikhez. Mert ezen a téren meglehetősen siralmas a helyzet. Sem a hadseregben, sem az állami és közhivatalokban nem folyósítják pontosan a fizetéseket és nem fizetik a nyugdíjakat. Egyes kategóriáknál hónapos késések vannak, aminek következményei nemcsak a közvetlenül érdekeltekre szorítkoznak, de azokat is igen súlyosan érintik, akik áru, vagy lakbér formájában hiteleket folyósítottak az előbbieknél.

Nincs pénz — nincs fizetés

Általában azt remélték, hogy decemberben az állam ki fogja fizetni az összes hátralékokat. Sőt a decemberi fizetést teljes egészében folyósítani fogja, eképpen rekompenzálva a karácsonyi ünnepek előtt a tisztviselőket. Ez azonban hiu reménységnek bizonyult. December közepén járunk már és egyelőre még nem tudja a pénzügyminiszter, hogyan próbáljon a tisztviselőkkel szembeni kötelezettségének eleget tenni. A kamarában több felszólalás is hangzott el ebben a kérdésben. A hosszú ideig betegeskedő Argetoianu helyett

Jorga válaszolt, aki kijelentette, hogy a tisztviselőket és a nyugdíjasokat azért nem fizetik, mert nincs pénz.

Ez a válasz természetesen senkit sem elégitett ki. Várták azonban, hogy Argetoianu felgyógyuljon. Azt remélték ugyanis, hogy Argetoianu, mint pénzügyi szakértő, meg fogja találni a módot annak, hogy a fizetések pontosan folyósítva legyenek. Általános csalódásra azonban Argetoianu a következő választ adta:

— Teljesen hasztalan ezeket a kérdéseket a képviselőház szószékére hozni. Ennek csak akkor volna értelme, ha a pénzügyminisztérium rosszhiszeműen járna el.

A baj azonban az, hogy nincs elég pénz. Ha valamely megyében egy hónapban folyósítják a fizetéseket, úgy a következő hónapban már nem lehet fizetni, hogy jusson más megyének is.

Hová lesznek az adóból befolyó milliók

A bukaresti sajtó meglehetősen konsternálva fogadta Argetoianu kijelentését, amelyben elismeri, hogy üres az állampénztár. A lapok mindenesetre megállapítják, hogy az utóbbi időben olyan adóterror zúdult az országra, amely páratlanul áll.

Mi történik azokkal a milliókkal, amelyeket naponta különböző adókból és illetékekből beinkasszálják?

S hogy van az, hogy amíg a miniszterek és államtitkárok az ő számos kabinetfőnökeik és minisztériumi főtisztviselőik különböző bizottsági tagok pontosan megkapják fizetéseiket, sőt még előlegeket is vesznek fel, addig a köztisztviselők, akik nyomoruságos fizetéseikből élnek, hónapokon keresztül nem tudnak járandóságaihoz hozzájutni.

Egyik megoldás sem jó

A pénzügyminisztériumban mindeddig nem találták még meg a módozatát annak, hogyan lehetne a fővárosi tisztviselők decemberi fizetéseit és a vidéken élő tisztviselők hátralékos fizetéseit folyósítani. A legkülönbözőbb javaslatok történtek erre vonatkozólag. Az egyik verzió az volt, hogy a bukaresti tisztviselők decemberi fizetéseire előlegeket folyósítsanak és fizessék a vidéki hátralékokat. A bukarestiek heves tiltakozásán megbukott

PÉNZÉT OTTHON TARTJA?
Kár. Értéke jobban megmarad, ha világ paritásán mélyen alul nemes porcellánt, örökértékű könyvet vesz karácsonyra Lepagenál Kvár. Kérjen azonnal ingyen jegyzéket.

ez a terv. Aztán megvitatták annak lehetőségét, hogy rotációs rendszer alapján, mindennap más megyében fizessék ki az összes hátralékokat. Ezt a tervet el kellett ejteni, mert ebben az esetben karácsonyig már csak néhány megyében tudták volna a fizetéseket folyósítani.

Végül volt egy harmadik javaslat is, amely már komolyabb és általánosabb természetű. Eszerint arról volna szó, hogy a jövő évi költségvetéssel párhuzamosan létesítendő amortizációs pénztár bonokat állítson ki mindazon összegekről, amelyeket az állam nem tudna készpénzben folyósítani. Ehhez mindenesetre meg kell

várni, amíg megszavazzák az amortizációs pénztár felállításáról szóló törvényjavaslatot. Csak ezután kerülhet sor annak megvitatására, hogy

zvajjon az amortizációs pénztár által kibocsátott bonok szerepelhetnek-e fizetési eszköz gyanánt a forgalomban.

Ugyanis csakis ebben az esetben volna értelme annak, hogy fizetés helyett bonokkal elégtessék ki a tisztviselőket és a nyugdíjasokat. Ez azonban a forgalomban levő fizetési eszközök komoly szaporításával volna egyenlő.

Az ujjászervezett Uj Kelet Közgazdasági rovata

A gazdasági válság nap-nap után egyre inkább elmélyed. Az életnek ugyiszólván minden jelenségében és vonatkozásában a gazdasági és pénzügyi momentumok tolnak előtérbe. Az államok életében, éppúgy, mint a magánosok életében, az anyagi gondok és gazdasági szempontok a mérték és irányadók. A nemzetközi életben, a politikai diplomácia teljesen hát térbe szorult, hogy helyet adjon a gazdasági és pénzügyi diplomaták tevékenységének.

Ma, amikor tehát a gazdasági és pénzügyi szempontok mindenekelőtt dominálnak, minden embernek elengedhetetlen szükségessége az, hogy a gazdasági és pénzügyi élet eseményeiről pontosan, kimerítően és alaposan informálva legyen.

Az ujjászervezett Uj Kelet

közgazdasági rovata december 15-től kezdve a mai gazdasági élet hűségese kerestmetse lesz, amelyből a gyáros, pénzember, kereskedő, alkalmazott és munkás egyaránt objektív és hasznos utbaigazítást kap a gazdasági élet labirintusában. Szakmai szerint közölni fogja

Az Uj Kelet

az árak és a konjunktúra változásait.

A magyarországi puccskíséret ügyében elrendelték Schiel tábornok, a csendőrség volt felügyelőjének letartóztatását

Budapest, december 10. A puccskíséret ügyében a katonai ügyészség megkeresésére a katonai hatóságok letartóztatták Schiel Ferenc tábornokot, a csendőrség volt felügyelőjét. A vizsgálóbíró a puccskíséretben

részes s az ügyészségi fogházban őrzött gyanúsítottak ellen, nem lázadás, hanem a fenálló társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló büntett kísérlete címén folytatja a vizsgálatot.

Szabad a román parlamentben büntetlenül sértegetni a Népszövetséget és a zsidóságot?

Bukaresti lapok élesen támadják a kormányt, mert hagyják, hogy Cuza zsidók szövetségének nevezze a Népszövetséget és P lesztinába küldje Auboint

Bucuresti-Bukarest, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától). Cuza professzornak a költségvetési vita során elmondott beszéde miatt a demokrata lapok élesen támadják a kormányt. Az Adeverul vezércikkben foglalkozik Cuza beszédével és többek között a következőket írja:

„Teljesen érthetetlen az, hogyan tűrhette a kamara elnöke és a kormány jelenlévő képviselői azt, hogy Cuza a Népszövetséget a zsidók szövetségének nevezze, Auboint pedig a nemzetközi zsidó toke francia bérencéként állítsa be. Cua nem tesz egyebet, mint hogy Hitlerrel másolja, akinek eredeti elmélete az, hogy a Népszövetség nem egyéb, mint zsidók társulása a világ leigázására. Egészen bizonyos, hogy a német parlamentben nem tűrték volna meg efféle kijelentéseket.”

A Lupta ugyancsak behatóan foglalkozik Cuza beszédével. Megállapítja, hogy Ghica külügyminiszter is jelen volt akkor, midőn Cuza a Népszövetséget és

Auboint támadta. A külügyminiszter ennek ellenére sem tartotta kötelességének azt, hogy a legfőbb nemzetközi fórumot megvédje az antiszemita vezér inzultusaival szemben. Jelen volt Jorga professzor is, aki hasonlóképpen nem találta szükségesnek azt, hogy közbelépjen.

Feltűnéstkelten érvelés hangu cikket írt az ügyben a Viitorul, a liberális párt hivatalos lapja. A Viitorul többek között a következőket írja:

„Nem akarunk e pillanatban behatóban foglalkozni azzal, hogy Cuza zsidó bérencék nevezte és Palesztinába küldte Auboint. Azzal a móddal sem akarunk most vitába szállni, ahogy Cuza a zsidókérdést meg akarja oldani. Meg kell azonban állapítanunk, hogy teljesen megengedhetetlen az a viselkedés, amelyet a kormánypárti többség és a kormánynak az ülésen jelenlévő tagjai Cuza beszéde iránt tanúsítottak. Az antiszemita vezér inzultálta a Népszövetséget és a legtriviálisabb

jelzőkkel inzultálta a zsidó lakosságot. Hiába léptek közbe a Zsidó Párt képviselői, hiába tiltakoztak és hiába kérték az elnököt, hogy tegye meg kötelességét, ez hallgatott és a miniszterek, köztük Jorga miniszterelnök és Ghica külügyminiszter nem találták illendőnek azt, hogy rendreutasítsák. Mindez ugyanazon az ülésen történt, amelyen néhány perccel azelőtt olvasták fel a királynak a válaszfelirat átadása alkalmával elmondott beszédét, amelyben a király a kisebbségek és a többségi lakosság közötti harmonikus együttműködésének szükségét hangoztatta. Így teljesíti a parlamenti többség az uralkodó kívánságát. A legenergiusabban tiltakozunk kell az ellen, hogy a román képviselőházban a Népszövetségre sértő kijelentések hangzhatnak el anélkül, hogy akár a kormány tagjai, akár az ülés elnöke közbelépjenek.

Mire kell a Menza-bál?

December 19-én lesz a kolozsvári diákszegélyző bálja. Az évnök ezen egyetlen bálján vigadni fognak a zsidó diákok. A báli hangulat fénye be fogja ragvogni a sápadt diákarokat és egy báli éjszakára kiegyenesednek majd a tankönyvek fölött meghajolt gerincek. A sápadt arcokra a jókedv rózsája fog rápadni és egy éjszaka eltűnnek a napi gondok, amelyek egy egész éven keresztül diadalmaskodnak diákjaink lelkében.

És ahogy ritkulni kezd a jókedvű báli közönség, a gondok árnyai lassú tempóban visszasuhannak a diáklelkükbe.

Igy szoktuk ezt meg. Ez volt az uzus. Az idei diákbál azonban el kell hogy térjen ettől a megszokottságtól. Hiszünk és reméljük, hogy Kolozsvár zsidó társadalmát át fogja érezni ennek a rendezvénynek mélyen életbe vágó jelentőségét. Azt, hogy ezalkalmmal nem a báli hangulat és jókedv pehelysúlyu problémáiról van szó, hanem a zsidó társadalom jövőjének sorsáról. Ezt éppen most kell fokozottabban mértékben átérezniük, mert a viszonyok egyre súlyosabbban fenyegetik társadalmi életünket és annak jövőjét. Ha ezt mindannyian át érezzük, akkor a december 19-i menza bál nemcsak egy báli éjszakára, egy hamar tovarohanó pillanatra, hanem hosszú időre fogja beragyagtatni a sápadt diákarokat és egyúttal a zsidó társadalom jövőjének horizontjait.

— Az orosz centrumokból nem tudnak gabonát szállítani Szibériába. Londonból jelentik: Az oroszországi centrumokból nem tudnak gabonát szállítani Szibériába s ezért keres a szovjet eladó ausztráliai buzát. Más piacokról is jelentések érkeztek arról, hogy az oroszok érdeklődést mutatnak minden olyan gabonakinálat iránt, amelyet nagyobb feltűnés nélkül meg tudnának szerezni.

— Ujra olcsóbbodási folyamat lett úrrá a gabonavilágtőzsdéken, Londonból jelentik: A világgabonátőzsdéken újabb olcsóbbodási folyamat lett úrrá. A beviteli államok tartózkodnak nagyobb vásárlásoktól, amit azzal magyaráznak, hogy az államok legtöbbjében olyan rendelkezések vannak készülöben, amelyek szigorúan előírják a belföldi agrártermékek fokozottabb kiírlését.

Egy év alatt hatvan százalékkal csökkent az amerikai export. Londonból jelentik: Az Egyesült Államokból Európa felé irányult export egy év alatt 30, a többi világrészekbe irányult kivitel mintegy hatvan százalékkal csökkent.

Dávid Golder

A szegény zsidófiuból lett nagystílű bankár életének regénye főemelkedésűtől bukásáig. Irene Nemirovskaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
Ara füzve 136 lej,
Ara kötve 204 lej.
Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Nem forradalom forradalomban

Fischer vénymó követel

Bucuresti-Bukarest, dec Kelet tudósítójától.)
tutáni ülésén a költség
yatták. Goga Octavian
niszter tartotta meg
közepette nagyvonal
ját.

— A mai szociális hel
tudni kell, hogy a vil
követő események, a
ldkiszajátítás teljesen
alakították az emberek
mentalitását.

A parasztság például
respektálja úgy akár a
akár a magánjogi i
mint a háboru

román társadalom veze
születlenül lepték meg
lmi változások. Sem
yebként nem voltunk e
gy évszázados történelm
orsan teljesedésbe me
rium-változás például h
lált Erdélyben, akkor,
er felelősségteljes posz
ló emberrel betölteni

Nem volt elegendő ké
tehát felkészületlen ke
a pozíciókba. Ebből e
az elégedetlenségből
kódés származott az
részek között

Ezután a kisebbségi
oga Octavian. Kijelentet
a legnagyobb tisztelettel
tel viseltetik a kisebbsé
ben, de be kell vallani
állapításai szerint eg
geknel még mindig
tendenciák érvényo

néppárt mondotta —
ellenzi a mezőgazda
vertalásáról szóló jav
pesolatosan mindeneset
apítani, hogy Erdély
három hónap óta besz
a tartozások konvertá
rom hónap elegendő
gy tönkre tegye a bank
nytelenek a betéteket
ezzel szemben képtel
veteleiket behajtsák
getoianu javaslatának
ába bocsátkozni, de
am megoldást kér, ar
adit nyújt az összes
ra.

— Az ország szociális
ül súlyos. Nem tehetek
gy megismerteljem az
nyiszor mondottam:
az ország praerevoluc
szakot él át. A helyzet
yosabb, minthogy a
nincs meg a kellő tekin
tása a rend és nyugal
sára.

a kormány a pártok
g s tevékenységét azz
legtípikusabb politikai
lisokkal kötött választá
goga: Nem akarok i
retni, mert egyébként
zleteket mondhatnék e
kezéséről és felbontásá
goga: Ha ketten el
tik talál ürügyet arra,
olja a választ.

A liberálisok jó üzlete
mert kaptak a kormány
államot, amellyel mos
ellenzéki politikát es
goga ezután a „szakért
kírozza ki. A Monna
ban szerepel egy öre
denki tudja, hogy

coyen m

Nem forradalom előtti korszakot élünk, de már is benne élünk forradalomban"

Fischer Tivadar dr. az állampolgársági törvény módosító javaslatának kiszélesítését követelte a kamarában

Trancu Jasi avereszkánus képviselő számon kérte Argetoianu pénzügyminisztertől az aviatikai bélyegek hováfördítését

Bucaresti-Bukarest, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma ülésén a költségvetés vitáját tárgyalta. Goga Octavian volt belügyminiszter tartotta meg általános figyelemre méltó beszédét, melyben a közpénzügyi helyzetet nagyvonalú és nívós ex-

olvasott és tud. Piza városát ostromolják, nyomor, éhínség, erkölcsi dekadencia támadja a lakosságot, de még ebben a végveszélyben sem jut senkinek eszébe az, hogy az öreg bölcsőtől kérjen politikai, vagy katonai tanácsokat... Romániában egyébként is minden második ember „szakértő”.

ben diktátora van az országnak.
Raducanu: A király nem diktátor! Őfelsége Románia uralkodója és nem diktátora.
Perieteanu: a király az ország normális diktátora
Ezután Raducanu tartja meg beszédét. Támadja a kormány pénzügyi politikáját, majd kijelenti, hogy az ország nem praerevolucionárius korszakban él, hanem igen is
benne él már a forradalomban, amely egyelőre főleg gazdasági téren nyilatkozik meg.

A délelőtti ülésen Trancu Jasi megkérdezte a kormánytól, hogy mi az aviatikai bélyeg eddigi eredménye és mire fordítják az összegyűjtött pénzt?
Argetoianu pénzügyminiszter kijelenti, hogy eddig 150 millió gyűlt össze és ez az összeg a kormány ellenőrzése alatt külön alapként kezeletik.

Dr. Fischer Tivadar interpellációt jelent be az állampolgársági törvény ügyében. Örömmel értesült arról, hogy az igazságügyminiszter egyszakosos törvényjavaslatot nyújtott be a kérdés rendezésére a szenátusban, azonban az a véleménye, hogy ha már az igazságügyminiszterben meg van a készség e rég óta húzódozó probléma megoldására, akkor ne végezzenek fél munkát és oldják meg azt egészen. Az előző kormány elkészített egy törvényjavaslatot, amely valamennyi mértékadó tényező és párt helyesléssel találkozott és kéri az igazságügyminisztert, egészítse ki a maga javaslatát ennek a tárgyalásra nem került törvénytervezetnek rendelkezéseivel.
Dr. Lupu csatlakozik dr. Fischer felszólalásához és többek között előadja, hogy Cornüsiában 800 román ember van, akik eddig nem tudták elismertetni állampolgárságukat.

za-bál?

A mai szociális helyzet megértéséhez tudni kell, hogy a világháború és az utána következő események, a forradalom, a gazdasági válság teljesen megváltoztatták a társadalmat az emberek lélektanát és erkölcsét.

Ez volt az ok, amiért a régi társadalom vezető rétegeit fel kellett szüntetni. A mai társadalom vezető rétegeit fel kellett szüntetni. A mai társadalom vezető rétegeit fel kellett szüntetni.

nem tudnak... London... centrumok... szállítási... eladók... az oroszok... olyan... nagyobb... szerezni... lett... Londonból... újabb... A bev... nagyobb vá... magyaráznak... olyan ren... amelyek... di agrárter...

der

nagy... főle... Nem... évek leg... veinek... lej... könyvo...

A semmitőszék intézkedésére nem Nagyváradon tartják meg a borsai nagy monstreper táblai főtárgyalását

Bizonytalan időre elnapolták a tárgyalást, amelyet a jövőben kijelölendő egyik erdélyi táblán fognak megtartani

Oradea-Nagyvárad, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta az Uj Kelet, hogy Fildan nagyváradai ügyész olyirányu kérést terjesztett fel a táblához, hogy a borsai monstreper tárgyalását ne Nagyváradon, hanem egy más táblai központban tartásuk meg, mert Nagyvárad kifejezetten zsidó város, melynek lakosságának békéjét veszélyeztetné a könnyűnyen tüntetéssé fajulható bünygyi tárgyalás. Fildan ügyész ugyanezt a kérést a semmitőszékhez is benyújtotta.

Az ügyész felterjesztése után nem volt kétséges, hogy a borsai per táblai főtárgyalását nem tartják meg Nagyváradon. Mihăiescu táblai tanácselnök nyitotta meg csütörtökön délelőtt a tárgyalást, melyre a per zsidó vádlottait esendőörökkel hozták be. A román vádlottak közül Berinde jelent meg, míg Danila Constantin ezuttal is távol maradt.

mitőszék leiratot intézett a nagyváradai táblához, melyben elfogadva Fildan ügyésznek a tárgyalás elhalasztására vonatkozó érvelését, utasítja a táblát, hogy a tárgyalást feltétlenül halasztassa el. A borsai per főtárgyalását egy másik városban levő táblán fogják megtartani, amelyet a semmitőszék még nem jelölt ki.
Nagyváradon a táblai döntés általános megnyugvást váltott ki. A per vádlottai még a csütörtöki nap folyamán visszautaztak Borsára.

Vulpeanu új vallomásában beismerte, hogy szándékosan ölte meg áldozatát

Elrendelték a 30 napos vizsgálati fogságot Vulpeanu ellen

Cluj-Kolozsvár, december 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vulpeanu Augustin szerdai kihallgatása után, melynek során a helyszínen nagy cinizmussal és meglepő lelkinyugalommal néhány egymásnak ellentmondó vallomást tett, élénk érdeklődés előzte meg, hogy szerdán este és csütörtökön milyen vallomást fog tenni az ügyészségnek. A váratlan fordulat szerdán az éjjeli órákban történt, amikor Vulpeanu Vioreanu vizsgálóbíró előtt újból megváltoztatta vallomását.

ba és visszavitte Beszterceé. Innen aztán úgy folytatta útját, ahogyan azt a helyszíni vizsgálat alatt is vallotta.
Vulpeanu ezzel beismerte a szándékos emberölés büntettét, de még mindig nem lehet tudni, igazat mondott-e vagy sem. A borzalmas büntett tettese tiz napig szigorított vizsgálati fogságban ül s addig még védőügyvédje sem mehet hozzá. Vulpeanu egyébként még nem jelölte ki védőjét, azaz az indokollással, hogy míg beszter-

cei nővérével nem tárgyal, nem akar védelméről gondoskodni.
Vioreanu vizsgálóbíró csütörtökön délelőtt hirdette ki a gyilkos előtt a letartóztatási végzést. A törvényszék második szekciója mint vádtanács már a déli órákban összeült és elhangzott az első Vulpeanu ítélet: a törvényszék megerősítette a harmincnapos vizsgálati fogságról szóló vizsgálóbírói végzést. Vulpeanu nem élt fellebbezéssel az ítélet ellen.

Január 14-re halasztotta a törvényszék Zimmermann pénzhamisítónak és bandájának bünygyi tárgyalását

Cluj-Kolozsvár, december 10. Az Uj Kelet tudósítójától. Csütörtökön délután érdekes tárgyalásnak kellett kezdetét vennie a kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa előtt. A Zimmermann féle pénzhamisítás nagy port felvert ügyében ült össze a törvényszéki tanács. A tárgyalásra az érdeklődők nagy tömege vonult fel, s általános érdeklődés előzte meg

Zimmermann mechanikus megjelenését. Zimmermann rendes polgári öltözetben jelent meg a törvényszék előtt, ahol azonban a tárgyalást meg sem kezdték. Az érdekes bünygy tárgyalásának ugyanis hosszabb időt kellett volna igénybe vennie s ezért a törvényszék január 14-re halasztotta a per tárgyalását.

Zsidó kórházsorsjegyet

Huzás: december 13.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

Égyen még ma

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
 Szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Marton Ernő, Str. Sft. Constantin 31 bis
 Utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Jövünk az van

A munkanélküliségről fogunk egy beszélni. Azaz nem a munkanélküliségről, csak annak egyik következményéről.

És furcsa következményéről. Mert ugye, azon már nem csodálunk, hogy vannak emberek, akik munkájukat és szegényérzetüket felhagyva, gyűjtőket készítenek, melyek az óriási szőnyeg eljárogatnak a szegényekhez és egy melibus, „én láttam jobb napokat” mosoly kíséretében beküldik a szobalánnyal.

De amiről most lesz szó, az már a munkanélküliséggel való visszaélés, melynek olvasókönyvbe való iskolapéldásként olvassuk.

Egy hetilapban olvastam a következő igaz történetet:

Budapesten van egy kávéház, az a népszerű uton „Liszt Ferenc”-nek hívják és a világon a legelőkelőbb kávéháza van. A kávéház tulajdonosa ugyan az a szenzációs öltele, aki azt mondja, hogy a kiszolgáló pincéreknek fizetést húz és ennek ellenében őket kiszolgálja.

A kávéház egyébként nem luxus kávéház, hanem egy mostanában divatos kávéházzal és étkezővel egybekötött kávéház, melynek az alkalmazottai hányattal foglalkozni akarnak — azaz a kávéházon kívül — éppúgy meg kell fizetniük, mint a rendes vendégek.

A tulajdonos egyébként 250 pengő fizetést kap az alkalmazottaitól, ezenkívül a teljes bevételek 45 pengő fizetést kap az alkalmazottak közt, annak ellenére, hogy a törvény szerint az utóbbinak a tulajdonos kellene vállalja.

Ezek a pincérek borralalóbb megkapnak naponta 4-5 pengőt, melyből a tulajdonosnak 1,50 fillért fizetnek, hogy a többi keresményük rájuk a napi kosztra, amit a tulajdonos a jövőből szintén nem élveznek in.

Mit csinálnak ezek a szegény pincérek, akik még a szervezetüknek sem tudják elmondani az esetet. Örülnek, hogy el tudnak valamiképpen helyezni ebben a munkanélküliségben.

Ehhez nem kell kommentár csak annyit, hogyha minden jól megy, úgy lehet éven belül az összes hotel-tulajdonosok nagyiparosok és gyárosok között kezeikkel ülnék majd a nagy pénz mellett és este beinkasszálják a munkásoktól a „fizetést”. Jöjjenek az van. (j. e.)

Csehszlovákia a gázháború ellen, melyről jelentik: A nemzetvédelmi miniszternek a szenátus költségvetési bizottságában mondott legutóbbi kijelentésével kapcsolatban a „Reforma” úgy véli, hogy Csehszlovákia a miniszter beszédében a leszerelési konferencián a gázháború ellen fog állást foglalni. A szenátus követeli fogja azt is, hogy a szenátus államok hadikészülődéseit ellen szigorúbban, ami nemcsak a szomszédos országokra, hanem Németországra vonatkozik fog. Különösen azt fogják követelni, hogy akadályozzák meg a rendszert utasszállító repülőgépeknek katonai repülőgéppé való átalakítását.

Nagyon kedvező volt a brazilai pamuttermés. Londonból jelentik: A brazil pamuttermés különösen kedvező, a felmérés a millió méterházt. A felmérés is megjelenik a pamut export-árakban.

Ingatlan-végkiürítés Ausztriában. Londonból jelentik: Az osztrák ingatlan-árak a lajstromba foglalták az ingatlanokat s a lajstromokat eladókra külföldre is. A lajstrom szerint a lajstrom palota, vidéki villák, gyógyfürdők az Alpeekben s számos üzletház Ausztriában.

Két anglikán püspök hivatalosan a születések korlátozása mellett foglalt állást

London, december 10. Inge dr. anglikán püspök, a Szent Pál katedrális dékánja rádióelőadásában a születések korlátozása mellett foglalt állást. Azt hangoztatta, hogy a jelenlegi világhelyzetben megokolatlan utódokat hozni a világra olyanoknak, akik saját magukat is alig tudják eltartani. Ezért a születések korlátozása nemcsak megengedhető hanem egyenesen kötelesség.

Barnes dr. birminghami püspök az egyházkerület lelkesgyűlésén. Szerinte Anglia máris túlnépesedettnek tekinthető s feltétlenül szükséges a születések korlátozása. A püspök kívánatosnak tartaná elsősorban a szellemileg alsóbbrendű házasságkötéseinek megakadályozását, nehogy az angol nép értékét szellemileg alsóbbrendű utódok továbbszaporításával csökkentse.

Hasonló szellemben tartott beszédet — Feltámadt a halott csecsemő. Szarajevóból jelentik: Különös eset történt a szarajevói kórházban. Tegnap reggel nyolc órakor a kórház szülészeti osztályán egy anya halott gyermeket hozott a világra. A gyermeket az orvos, aki megvizsgálta, a hullakamrába utalta. A szolga később észrevette, hogy az újszülött mozogni kezd. Nyomban kihívta az orvost, aki megállapította, hogy a gyermek felébredt.

— Meghosszabbítják az acélkartell. Luxemburgból jelentik: Az acélkartell elnöksége úgy döntött, hogy a kartell-szerződést 1932 március 31-ig hosszabbítja meg. Ami a félig kész áruk központi eladási iródját illeti, a szerződés pontjait némileg megváltoztatták. A német, belga, francia és a luxemburgi delegátusok beleegyeztek a központi elárúsító iroda újjászervezésébe

— A kolozsvári WIZO műsoros estéje. Folyó hó 12-én, szombaton este 9 órai kezdettel nagyszabású műsoros teastélyt rendez a kolozsvári WIZO a Salom Clubban (Szentlélek u. 7.). A műsor kiemelkedő pontjai: Mendel Ilus énekszámjai, akiről művészkörökben a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Ugyancsak művészi eseménye lesz az estélynak Adler Ernő, a kiváló csellójátékos fellépése. Ezenkívül még néhány meglepetésnek szánt műsorszám fogja emelni az estély sikerét. A műsort tánc követi.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátaink és ismerőseimnek, kik feltehetően férjem, dr. Boskovits Henrik elhunyt alkalmával mély fájdalommal, részvétükkel nyheníteni igyekeztek, ezuton is hálás köszönetet mondok. Özv. dr. Boskovits Henrikné.

Tíz lejért utlevél nélküli társasutazás Párizsba és Rómába

Kalauz: Biró Lajos
 Rendező: Korda Sándor
 Utitársak: Liane Haid
 Oskar Karlweis
 Huszár Pufi
 Trude Hesterberg
 Walter Rilla

A párizsi és római művészvilágba vezet s annak minden varázsát hiven visszaadja a Szinkör Mozgó legújabb, szenzációs filmperejtje, amelynek címe:

A szerelem mindent legyőz

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyár ak: Délután 3 órakor minden jegy 10 lej, a többi előadásokon felső erkély 10, alsó erkély 15, földszint és páholy 20 lej.

GYENGE csontuaknak: Jemalt a megváltás.

— A törvényszék felmentette a zsarolással vádolt rendőrségi alkalmazottakat. Megírta az Uj Kelet, hogy néhány nappal ezelőtt hivatalos hatalommal való visszaéléssel és zsarolással vádolva, állott tak a kolozsvári törvényszék előtt Mocian Gligor rendőrségi alkalmazott és Perut Sámuel elbocsátott vasuti munkás. A multikori tárgyalás folyamán dr. Giurgiu János védő tanuk hiányában kérte Poltorac Joannak, a magánvádlónak a megesketését. Miután az ügyvéd kérésére vonatkozólag, nézeteltérés támadt a tanács tagjai között, tegnap az egy taggal bővített tanács újra tárgyalta az ügyet Decusarea bíró elnöke alatt. A tegnapi tárgyalás folyamán Poltorac tighinai disznókereskedő újból elmondta, hogy 1925 januárjában 200 és 1928-ban 10.000 lejt zsaroltak ki tőle Petrut és Mocian. A tegnapi tárgyalás szenzációkban bővelkedett, amennyiben kiderült, hogy egy 200 lejes, mint a 10.000 lejes zsarolás története valótlan és az egész Poltorac találta ki, hogy a hatóságokat és a társát félre vezesse. Azt a bizonyos 10.000 lejt ugyanis, — amely a disznók eladásából származó nyereség volt — Poltorac elköltötte és így nem tudott vele elszámolni a társának. A valódi tényállás a nyomozó okiratokból derült ki, melyek szerint Poltorac annak ellenére, hogy azt vallotta, hogy a 10.000 lejt 1928-ban vették el tőle — még 1925 januárjában Tighinában megtette a feljelentést, ismeretlen tettesek ellen, akik tőle 10.000 lejt loptak el. Miután a törvényszék megállapította Mocian és Petrut ártatlanságát, mindkettőjüket felmentette a vád és annak következményei alól.

— Hazaárulás címén emeltek vádat Pfriemer dr. Heimwehr-vezér ellen. Bécsből jelentik: Pfriemer dr. Heimwehr-vezér ellen hazaárulás címén emeltek vádat. Bünperének főtárgyalása a többi puccsistákkal együtt ma kezdődik Grázban.

— Bizonyosra vehető Alcalá Zamorra spanyol köztársasági elnöké való megválasztása. Londonból jelentik: A Times szerint Alcalá Zamorra volt miniszterelnök teljesen az új spanyol alkotmány alapjaira helyezkedett s köztársasági elnöké történő megválasztása bizonyosra vehető.

— Bordeauxban a szocialisták szétvárták a jobboldali gyűlést. Párizsból jelentik: Pár nappal ezelőtt a békekongresszust, amelyet a Trocadero-színházban akartak megtartani, nacionalista érzelmi elemek megzavarták. Most Bordeaux városába a jobboldali képviselők akartak egy gyűlés keretében felszólalni. A volt frontharcosok szervezetei és több szocialista szervezet agitációt fejtett ki az irányában, hogy a haladó elemek minél nagyobb számban vegyenek részt ezen a gyűlésen és annak megtartását akadályozzák meg. A gyűlés már megkezdődött, amikor a baloldali orientációjú közönség nagytömegekben követelt elbocsátást a zárt ajtókon. Mivel az ajtókat nem nyitották ki, a szocialisták erőszakkal törték fel azokat. A behatolók és a tereben lévő köztömegek hatalmas sulyosan megsebesültek. A rendőrség erre a gyűlést feloszlatta. A tüntetők ezután az Internacionálé énekelése mellett és „Eljen a béke” felkiáltásokkal tüntető felvonulást rendeztek az utcákon.

NAPROL-NAPRA

Eckener dr a London — Newyork léghajóforgalom ügyében folytat tárgyalásokat. Eckener meggyőződése szerint eljött az ideje a rendszeres utasszállító léghajóközlekedésnek az óceánon át.

A belga kamara elvetette azt az indítványt, hogy mentse fel azokat a katonáskodás kötelezettsége alól, akiknek meggyőződése ellen való a fegyverforgatás.

A losangelesi olimpiász vízipóltornájára eddig Anglia, Magyarország, Belgium és Németország neveztek az európaiak közül. Biztos még az Egyesült Államok és néhány dél-amerikai állam válogatottjának részvétele a tornán.

A párizsi esküdtsek Heimann Klárát, aki nagyváradi származású urileány, Wingfield néger tréner revolveres merénylőjét bűnösnek mondotta ki s a bíróság a vádlottat hat hónapi fogságbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását felfüggesztette.

A chilei Santiagoból jelentik, hogy Cilly Aussem, a német származású tenniszvilág bajnoknő délamerikai túráján májbjában súlyosan megbetegedett. Élete megmentésére azonnali műtétre van szükség.

Franciaország lakosságának száma 41 millió 834 ezer 923, köztük 2 millió 890 ezer 923 külföldi. 1926 óta a lakosság száma egy millióval szaporodott.

A szlovéniai Celje közelében szemlyvonat egy autobuszt elütött. A katasztrófánál 8 utas szörnyethalt, heten súlyosan megsebesültek.

Hollywoodból jelentik, hogy Tom Mix erős szervezete győzedelmeskedett betegségén és a filmszínész most már túl van az életveszélyen. A klinikát néhány hét múlva gyógyultan fogja elhagyni.

Putty Lia hagyatékára egy hitelező kérésére zárlatot rendeltek el s hagyaték gondnokot neveztek ki. Ugy hírlik, hogy a filmszínész aránylag szegényen halt meg.

Oroszország belsejében —30 fok körüli a hőmérséklet. A sarki hideg levegő újra megkezdte a felé áramlását s ezért a fagy erős fokozódása várható.

Leningrád kikötőjében a szovjet-kormány óriási méretű Lenin emlékművet készült emelni.

A dési Hitachduth Haavodá chanuka-ünnepélye. December 5-én, szombat este nagyszabású chanuka-ünnepélyt rendezett a Hungária nagytermében a dési Hitachduth Haavodá. A műsort Jeremiás E., a kolozsvári Hitachduth Haavodá vezetőjének hatásos megnyitó beszéde vezette be, majd a dési H. Haavodá énekkara héber dalokat adott elő nagy sikerrel. Ezután két egyfelvonásos vígjáték került színre, amelyben különösen: Wolberg, Grossmann és Weisz chávérokn nyújtottak elsőrendű alakításokat. A kolozsvári H. H. énekkarának vezetője, Salamon, héber dalaival aratót megérdemelt tapsokat, majd a kolozsváriak teljes énekkara adott elő héber dalokat ugyancsak nagy siker mellett. A műsor utolsó számaként a kolozsvári H. H. szavalókórusa a Mechanizált ember c. verset adta elő nagy hatással. A műsort reggelig tartó tánc követte. Vasárnap délután évi közgyűlést tartott a dési H. H. A kolozsváriak nevében Nuszbaum Imre üdvözölte a dési csoportot, míg a dési cionista helyi csoport részéről Rosenzweig Jehuda tartott meglehangú üdvözlő beszédet. A Zsidó Nőegylet nevében dr. Weinberger Manóné, a partoló tagok nevében Majerovits Jeheszkél üdvözölték a dési H. H.-t. Végül Jeremiás E., a központ referatúráját adta elő és válaszolt az ifjusági csoport legközelebbi feladatait.

Színház—Mozi

Enescu második koncertje. A kolozsvári Román Operában tegnap este második koncertjét tartotta meg Enescu, a világhírű román hegedűművész. Második estjének műsorán a legvalószínűbb művek szerepeltek, melyek mélységben, érzelmi és intellektuális tartalmasságukban első estjének műsordarabjaival is vetekedtek. Nardini hegedűkoncertjével kezdte interpretációinak sorát; ezzel a melódiából, érzelmi és stíluszaglásban pompázó alkotással, mely az ő hegedűjének húrjain külön fényt, külön varázst nyert s amely elementáris tetszést vivott ki magának. Chausson poémáját annyi finomsággal, a kinálkozó virtuozitásnak olyan teljességével hozta ki, amely minden bizonnyal egyedüli, sőt páratlan a maga nemében. Mozart ragyogó rondójából a szeszélyes kedv és játékos esodátos pazarságát hozta ki: feledhetetlen élmény volt. Excellens műsorát E. Lola spanyol szimfóniájával zárta be, mely mint önmagában álló mű is kivételesen értékes, de Enescu művészete transcendens zengést kölcsönözött neki. Egy esodátos zenei interpretátor gazdag szelleme fényt ki a színes, meleg hangzásokból; a művész lelkiségének olyan varázsa, melynek lehetetlen ellenállani. A koncert végén a közönség rajongó szeretettel ünnepelte ezt a nagy szerű művészt, aki egyébként csütörtök délután az Opera zenekara által nagy felkészültséggel előadott saját műveit és Beethoven V. szimfóniáját dirigálta óriási tetszés mellett. Enescu mint zeneszerző is európai értéket jelent; mint dirigens pedig kongenialitásával emelkedik arra a magas horizontra, amelyen ma a legkiválóbbak közül is csak kevesen állanak.

Templomi hangversenyt rendez a kolozsvári unitárius egyházközség szombat este (12-én) 8 órakor az unitárius templomban. Zsizsmann Rezső orgonaművész és M. Lévy Ilonka operanékesnő közreműködésével. Külön érdekessége lesz ennek a hangversenynek, hogy az egyes darabok tartalma rövid magyarázattal ismertette lesz a műsoron. Belépődíj nincs. Adományokat a templom fűtése javára köszönettel fogadjunk. (A templom fűtve lesz.)

A Magyar Színház heti műsora

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 15 és 10 lej. A színház B. bérlei az esti 9 óras előadást díjtalanul nézhetik meg.

Szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Két gyermek története. (Ujdonság Kolozsavárott először!) Helyárak: 20, 15 és 10 lej. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5, 7 és 9 órakor: Az uszó börtön. (Ujdonság! Marlene Dietrich és Fritz Kortner Kolozsavárott még nem adott izgalmas filmszenzációja. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedden 3, 5 és 7 órakor: Az uszó börtön. (Mariene Dietrich, Fritz Kortner.) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedden este 8³⁰-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság először! Neményi Lili, Inász Aladár, Tompa Béla, Putnik Bálint főllépése. Az idei budapesti színházi évad legnagyobb újdon-

sága, Premier-bérlet 15 szám. Sorozatszám: 83.)

ASTRA Mozgó műsora

Péntek: Két órai nevetés! Postásfiú és huga, Anny Ondra, Vlasta Burian és Roda Roda Szenzációs filmbohózat.

Szombat: Postásfiú és huga, Vasárnap: Postásfiú és huga.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek: Karamazoff testvérek világ-hírű filmet mutat be. Dosztojevszky közismert regénye nyomán, rendezte Fjodor Ozep közismert szovjet rendező. Főszerepekben Fritz Kortner és Anna Sten.

Szombat: Karamazoff testvérek.

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: A szerelmes ördög. Lázadás a Sing-Sing fegyházban. Rendkívül izgalmas dráma. Eredeti felvételek. 3000 szereplő. Fejős Pál gigantikus filmje. Főszereplők: Heinrich Georg, Ditta Parló, Gustav Diehl. Műsor előtt: a legújabb Paramount journal.

URANIA-MOZGÓ műsora

Péntek: Elveszett Zepelin általános közkívánatra, dráma, melynek tárgya egy Déli sarkra induló Zepelin sorsa. Érdekes felvételekkel, főszerepekben: Virginia Vally és Ricardo Cortez.

Szombat: Elveszett Zepelin. Vasárnap: Elveszett Zepelin.

KÖZGAZDASÁG

Az angol alsóház elfogadta a mezőgazdasági termékek védővámjáról szóló javaslatot

London, december 10. A külügyminisztériumban ma megkezdődtek a tárgyalások a londoni szovjetkövetlet az Oroszországgal fennálló követelések ügyében. Egyidejűleg az angol alsóház ülésén harmadik olvasásban is elfogadták a mezőgazdasági termékek védővámjáról intézkedő kormány javaslatot, amely most átkerül a lordok házába.

London, december 10. A lapok a német kormány új szükségrendeletét méltatva megállapítják, hogy az intézkedések armárséklő része a modern államokban a legkritikábban igénybe vett lépés s annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a szükségrendeletben a nemzeti szocialistákhoz intézett hadüzenet eléri kellő hatását.

Megalakult az első Gyümölcstermelői Társulat. A földművelésügyi minisztérium által, a gazdasági társulatok szervezése érdekében kiadott törvény alapján, az udvarhelymegyei Gazdasági Kamara szervezésében megalakult a „Siculai Gyümölcstermelői és Értékesítő Társulat”. Erdélynek és különösen a Székelyföldnek olyan kiváló kincse, természeti adománya, kitünő talaja és éghajlata folytán, a finomabb gyümölcsök tömegtermelése, hogy az valóban vagyontokat jelentő nagy érték. Ezen aranyat érő kincseknek feltárása: az intenzív és védelmezett gyümölcstermelés kiépítése és az értékesítésnek rendszeresítése céljából, 500 lejes szövetkezeti üzletrészek jegyzése alapján alakult és állan-

dóan továbbfejlődő társulatnak tagjaivá lehetnek magánosok, az egyes helységeken szervezett Gyümölcsközségek és mindenirányú más alakulatok is. Gyümölcstermelésünk rendszeres kiépítésére az udvarhelyi megalakulás az első és utolsó szervezkedés, melynek működése előtérben nagy reménységgel tekintenek a vármegye gazdái. A társulat megválasztott igazgatója: Györkes Mihály gyümölcstermelési szakértő, Ugron Pál, Szabó András, Deák Albert és Rösler Károly, a felügyelőbizottságnak pedig dr. Ferenczy Gábor, Balassy Sándor és Nagy Imre gyümölcstermelők. Az új alakulat rövid és postai címe: Gyümölcstermelői Társulat Odorheiu.

RADIO MŰSOR

Péntek, dec. 11.

Bukarest. 19.40: Grammfón. 20: Masenet: Manon c. operája, utána hírek. Budapest 9.15: A Weidinger szalonzene kar hangversenye. 12.05: Cigányzene. 4.10 Somlay Károly novellái. 5: Hogyan lehet helyesen és jól tanulni. 5.30: Hangverseny 6.40: Gyorsíró tanfolyam. 7.10: Tárogatóhangy. 7.45: Límanovai emlékkönyv. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. Brünn. 3: Rádiózenekar. Daventry. 9: Bizet: Carmenjének II. felvonása. Hamburg. 9.15: Rádiózenekar. 10.35: Alkalmi óra. 10.45: Táncczene. Kassa. 2.30: Táncczene. 5: Rádiózenekar. Kattowitz. 5.35: Hangverseny. Langenberg. 6.25: Esti zene. London regional. 21: Beethoven: Tenger csend és szerencsés utazás Goethe versére. 22.40—23.30: Táncczene. Svájci Aleman Adó. 21.30: Szórakoztató zene. Toulouse. 23.45: Dalok a Hoffmann meseiből és az Igor hercegből. Triest. 21: Szimf. hangverseny. 22.25: Grammfón. Varsó. 20.15: A filharmonikusok szimf. hangy. 23: Jazz. Zágráb. 12.30: Német Mária és Pataky Kálmán lemezei. 17.30: Vonósnyegyes. — 22.30: Táncczene.

Szombat, dec. 12.

Bukarest. 12. Gr. 12.50: Gr. 17: Sibiceanu-zenekar: könnyű és román zene. —

18.10: Sibiceanu-zenekar. 19.40: Gr. 20: Seidmann szakszofónművész modern zenéje. 20.20: E. 20.35: Lutescu előadóművész. 21.25: A mi énekünk karénektársaság román dalokat ad elő, közvetítés az Athenéből.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Szmirnoff Szergej „Volga” orosz balalajkenekarának hangy. — 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Rádióélet. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Magyar Cserkészszövetség műsora előadása. 5.45: Kárpáth Zoltán magyar nótákat zongorázik. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.15: Lehar operettrészletek. Grammfónhangverseny. 7.45: Milstein hegedűestje. 9.15: Pontos időjelzés, hírek, Majd cigányzene. 11: Az Országos Postászenekar hangversenye.

Bécs. 15.45: Nagy bécsi operaénekesek a multból, sm. grammofónpéldákkal. 17.15: Pflieger fuvózenekar. 19: Szimfónikusok olasz hangy. 20.30: Offenbach: Fortunio dala. 21.30: Rádióest.

Belgrád. 16: Kivánsághangy. 17.30: Rádiózenekar. 22.40: Jazz.

Berlin. 16.55: Fuvószene. 19.40: Régi hegedűművek.

Breslau. 18.25: Szórakoztató zene. 19: Indulók.

Brünn. 18.25: Ariaest.

Brüsszel. 19.30: Tanc gr. 21: Csellójáték. 21.30: A lízei szimf. hangy.

Daventry. 20.30: A skót zenekar hangy, 21.30: Férfiak baritonszóloja. 22.35: Táncczene.

Frankfurt. 16: Szórakoztató zene.

Prága. 19.20: Gofmann baritonénekes dalestje. 20: A cseh filharmonikusok hangversenye.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

OLUJ, C.I.L. REG. FERD 7
Fiókiintézetek: Dej-Dés, Beoless, Betlen, Cehui-Silvaniei-Szilágyos, Jibou-Zeibó, Zálau-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegytakarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosújfiókiintézte
Saját tőkéi 60 millió lej
Foglalkozik a banküzlet minde ágazatával. Átutalásokat bel- külföldre legelőnyösebben és leg pontosabban eszközöl
Engedélyezett devizahely

Riga. 16: Zenés ifj. ó. 21.30: Táncczene. Róma. 17.30: Könyv zene. 21: Operahangverseny. Stockholm. 19.30: Régi táncczene. Modern táncczene. Strassbourg. 18: Operarész. 19: Könyv zene. 20: Jazz. Stuttgart. 17.05: Délutáni zene. Toulouse. 22.30: Mignon és Bajazet. rész. 22.4: Harmónika. 23: Operett. 23.15: Táncczene. 23.45: Könyv zene. 24: Hallgatók órája. Varsó. 17.35: Mendelssohn: G-moll hangverseny.

Apróhirdetés

Ügyvédjelölt ügyvédi irodában elhelyezkedést keres, vidéken is. Ajánlatot „dr. Jurist” jelígre a kiadóba.
Intelligens leány lakást kaphat a városban különkiszobában, fürdőszobával szongora használat. Cim a kiadóba.
Katonaviselt, praxissal rendelkező fiatal zsidó ügyvédjelölt állást keres. Megkeresések „Vidékre is” jelígre a kiadóba.
Házaladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugăreni (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház eladó feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Megérkeztek a legújabb bécsi szalomban Montirozás, függönyösszeállítás, csipkebevarrás, kelengyekészítés, izléses készványárnak Fisch Böske kézimunkások lónjában. Str. Gh. Barițiu 16.

180.000 lej kölcsönt havi fix részletekkel és 4 szeres garancia mellett keresek a „szociális” „szociális” kiadóba kérem.

Ujra megnyitott Léb ort. kóser étterem. Melom neca 14 szám alatti! Izletes és olcsó árak, kellemes helyiség. Ujdonk 10 százalékos kedvezmény. Anoma, esküvők, bankettek olcsó áron.

Intelligens Kinderfräulein Jüdin st. für sofort Stellung, geht auch aufs Land. Adresse: Schlesinger, Satumare, Cuza Voda 24.

Elemista tanítványokat elvállalok, a kiadóban.

MEGJELENT

SALAMON LASZLÓ (SALLO TAMAS) NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ara: 40 lej sportó

Frateritas Könyv- és Lapkiadó R.-T. nyomása Oluj, Strada Baron L. Pop 18. — Telefon 2-77.

XIV. ÉVF. • 27
Cluj — Kolozsvar
december 12 S
5692 ÉV Teb

Az Új Kelet az egyetemes és bányászati zsidóság napilapja
Állásunk utánnomlás forrás megjelölésével meg
Kéziratokat nem küldünk megőrzésükre nem

A kormány bajok vannak

Amióta a liberálisok fegyverbarátságot, Ion sehoggy sem találják hateri báronyszekekben. Tegnap délután a társul keletkezett olyan már elmerüléssel fenyhajója. Az ellenzéknek a kérdésben. Ötvenezene lejt kitévő fizetésnek községekre és megyék Argetoianu.
Azokra a községekre melyek egyébként is m. kénytelenek az állami ségért.
Argetoianu tudta ez De nem akarta felvé ségvetésébe az 1 mill. Különben a büdzsé volna, holott ő 25 m magát.
Az ellenzék azonban hogy ez nem szempont rokba szorították és volt kénytelen.
Megtörtént a kormány Reméljük, hogy nem

Mindenki zsidó

Oh jaj, Lloyd Geor is zsidó, az egész Né zsidók találtak ki politikusok között ol tény ember, akár csak De nemcsak Népsz szerződések legfőbb zsidók, hanem ők tal zsidók revíziójának
Es zsidók dagasztó pitalista termelési re a tultermelés, ami m fullad meg a világ zsidók találtak ki az is, amely fenekesül a mai társadalmi ren Mindaz, amit itt a ban elmondottunk, zeológia legutóbbi termése.

Jorga, a beszé népszerűség

Jorga miniszterelnök leg nem is a minisz Jorgával, a professz Akadémia tagjával, mint olyannal baj va tők, nagyon rokonsz előtt. Mert hozsann annyian zsenialitásár nevű ő, hogy a Sor lánppással sem lehet lémentudost találni Csak hogy közben terelnők lett. Nagy tudós életében, olya senki és semmi a v Jorga elvesztette a csoda... Azzal a n esen ellenszenvesebb nél. És bizony a m zélni azt sokat tud,